

Vredespiraal

Kwartaalblad van Kerk en Vrede, december 2015, jaargang 11, nummer 4

Geweldloosheid & geloven

Vluchtelingen als doelwit

door Mark Akkerman

Het jaar dat nu ten einde loopt werd getekend door een ware vluchtelingentragedie aan de grenzen van Europa. Honderdduizenden mensen, op drift door oorlog, onderdrukking en armoede, probeerden de EU te bereiken in de hoop op een beter leven. Enkele duizenden verloren hierbij het leven. Waar het buitenlandse beleid van de EU een niet geringe bijdrage levert aan de oorzaken van de vluchtelingenstroom, grijpt diezelfde EU naar steeds meer militaire middelen om vluchtelingen buiten te houden. En waar enerzijds betrokken burgers zich inzetten om vluchtelingen welkom te heten en te helpen, wordt anderzijds vanuit rechtse hoek steeds openlijker haat gezaaid en een klimaat van geweld tegen vluchtelingen geschapen.

In het Midden-Oosten heerst een ongekende chaos, met oorlogen in Syrië en Jemen, voortdurende gewapende interne conflicten in Libië, Irak en Afghanistan en veel dictatoriale regimes, waarbij die van Saoedi-Arabië, Eritrea en Egypte wel bijzonder onderdrukkend zijn. Ook de gevolgen van klimaatverandering laten zich steeds duidelijker gelden, zo heeft de extreme droogte in Syrië een rol gespeeld in het ontstaan van de onrust in dat land. Geen wonder dat mensen deze regio willen ontvluchten en zich ook niet willen laten klemzetten in enorme vluchtelingenkampen met slechte omstandigheden in omliggende landen.

Eigenbelang

Het buitenlands beleid van

de EU, en ook dat van andere grote internationale spelers zoals Rusland en de VS, draagt bepaald niet bij aan het wegnemen van oorzaken van de vluchtelingenstroom. De enkel op eigenbelang gestoelde rol die in de diverse conflicten wordt gespeeld leidt niet tot duurzame oplossingen, maar versterkt het beeld van een onontwarbare kluwen aan botsende belangen, waarbij de vriend van vandaag de vijand van morgen en dan weer de vriend van overmorgen blijkt te zijn, al naar gelang de insteek die op dat moment bepalend is. De westerse wapenhandel speelt een minstens zo belangrijke ontwrichtende rol. In de periode van 2004 tot en met 2013, het laatste jaar waarvan cijfers gepubliceerd zijn, gaven de

EU-lidstaten vergunningen voor wapenexport naar landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika af voor het duizelingwekkende bedrag van ruim 82 miljard euro. De wapenexport gaat, ondanks alle ellende, gestaag voort. Er verschijnen aan de lopende band berichten over nieuwe grote wapenleveranties aan met name Saoedi-Arabië en Egypte. Het zijn ook deze dictaturen die door de EU als strategische partners gesteund blijven worden.

Grensbewaking

In het verstevenigen van de buitengrenzen van Fort Europa klinkt de kwalificatie van vluchtelingen als probleem, als mikpunt, eveneens door. In militaristische termen wordt in officiële EU-documenten consequent gesproken over 'de strijd

tegen illegale immigratie'. En de grensbewaking wordt steeds verder opgevoerd, waarbij steeds vaker militaire middelen worden ingezet. De EU begon al voor de zomer met een nieuwe, militaire missie op de Middellandse Zee.

(vervolg op pagina 2)

Verklaring Kerk en Vrede na Parijs

"Kerk en Vrede spreekt haar afschuw uit over de aanslagen in Parijs. Met de Parijzenaars delen we de ontzetting, de afschuw, de woede. We realiseren ons dat terreur tot doel heeft felle emoties uit te lokken. We roepen op niet mee te gaan in de intentie van de daders. Emotionele reflexen op eerdere terroristische aanslagen, onder andere 9/11, hebben bijgedragen aan de

situatie waarin we nu verkeren. Inwoners van Parijs openden hun deuren voor mensen die gevaar liepen, een mooi symbool. Laten we ons niet verliezen in angst, laten we weigeren empathie te verliezen en groepen te dehumaniseren... We moeten ons realiseren dat IS wordt bewapend en geholpen door landen waaraan Nederland wapens levert. Ook in die zin zijn we in oorlog.

Vrede, gerechtigheid en veiligheid gelden voor alle mensen. Alleen als we de angst of woede van de ander ook weten te begrijpen, kunnen we tot reacties komen die de-escalierend werken. Het lijkt ons dat dat nu het dringendste is gevraagd."

Bestuur Kerk en Vrede

De gehele tekst staat op: www.kerkenvrede.nl

IN DIT NUMMER:

- 3 Een ander geluid tegen Pegida
- 4 Dienstweigering-manifest in 1915
- 5 Ingebakken racisme
- 6 Het is onze plicht het grote verhaal te vertellen
- 8 Praten met terroristen
- 9 De wijze woorden en het groot vertoon
- 10 Kerk zijn in oorlog en/of vrede
- 11 De optimist heeft altijd gelijk
- 12 Agenda & Column

Deze is vooral gericht op het tegenhouden van vluchtelingen die vanuit Libië naar Europa willen oversteken. Mensensmokkelaars worden daarbij als de grondoorzaak van de problematiek gepresenteerd, en de oplossing moet in het vernietigen van hun boten liggen. Daarnaast zetten vanaf de zomer diverse landen militairen in om grenzen op land te bewaken.

Ook hier profiteert de wapen- en securityindustrie weer. Medegefinancierd door de EU zijn de afgelopen jaren door EU-lidstaten en buurlanden miljarden uitgegeven aan het versterken van de Europese buitengrenzen, onder meer door het opzetten van het EUROSUR-systeem, dat een real-time gegevensuitwisseling tussen surveillancesystemen van EU-lidstaten moet bewerkstelligen.

Thales Nederland kreeg recent van de regering een vergunning voor de export van radarapparatuur, die wordt ingebouwd in Franse schepen voor de Egyptische marine. Deze export is alleen al vanwege de rol van deze marine in de oorlog in Jemen verwerpelijk, maar wordt door de regering goedgepraat door bijvoorbeeld te wijzen op de "belangrijke rol bij de inzet tegen illegale smokkel van mensen". Hoe dat soms in z'n werk gaat bleek de afgelopen maanden: meerdere malen werden bootjes met vluchtelingen beschoten door de Egyptische marine of kustwacht. Hierbij kwamen diverse mensen, onder wie een achtjarige Syrische vluchteling, om het leven.

Zorgelijke ontwikkeling

De komst van vluchtelingen bracht veel mensen in actie, die spullen inzamelden, vrijwilligerswerk deden of zelfs hun eigen huis openstelden. Tegelijkertijd werd er een tegenbeweging op gang gebracht, die

gevoed wordt met drogredeneringen, angstzaaijer en onversneden racisme en nationalisme. Het 'eigen volk eerst' klinkt steeds vaker en openlijker. Een zeer zorgelijke ontwikkeling, maar een die, als voortbordurend op het vigerende migratiebeleid dat gestoeld is op uitsluiting, opsluiting en uitzetting, niet echt verrassend mag heten.

De PVV heeft uiteraard een grote vinger in de pap. Vanuit die hoek werd het initiatief van lokale 'AZC-Alerts' opgezet, waarbij groepen op lokaal niveau de komst van asielzoekers proberen te voorkomen. Er wordt kwistig ingespeeld op onrust en angst, in plaats van in overleg te komen tot het wegnemen van dergelijke gevoelens.

De VVD ziet de PVV in de peilingen steeds verder groeien en gaat mede daarom op dezelfde toer. Dat resulteert in beschamende voorstellen en opmerkingen. Volgens VVD-fractie leider Halbe Zijlstra zijn vluchtelingen een bedreiging voor de welvaart, en minister Kamp (Economische Zaken) noemde ze 'niet goed voor de economie'. Stuitend is de wijze waarop PVV en VVD de mede door hen veroorzaakte

socialle afbraak in stelling brengen om via beproefde verdeel-en-heerstactieken mensen op te zetten tegen vluchtelingen. In een VVD-plan voor versoering van de opvang (lees: het nog verder tot tweederangsburgers maken van vluchtelingen) schrijft Zijlstra: "Wij willen namelijk niet dat de sociale voorzieningen van Nederlanders op het spel komen te staan. En wij willen geen sociale spanningen in onze samenleving." Het is nogal wat: sociale voorzieningen, die je altijd zoveel mogelijk wilt afbreken, en sociale spanningen, die je zelf aangewakkerd hebt, in stelling brengen om kwetsbare groepen mensen mee aan te vallen.

Zijlstra doet er nog een schepje bovenop door te erkennen dat de situatie in Syrië schrijnend is, en dan te vervolgen met: "Maar als wij uit Syrië kwamen, zouden wij ook begrijpen dat Nederland niet iedereen kan opnemen." Het getuigt van een volstrekt gebrek aan compassie en aan realiteitszin. Andere politieke partijen hebben nauwelijks weerwoord, of buigen, zoals de PvdA, stelselmatig slaafs voor de wensen van rechts. PvdA-Eurocommissaris Frans Timmermans pleit

steeds opnieuw voor strengere controle aan de Europese buitengrenzen en voor meer uitzettingen.

Geweld

Begin oktober viel een groep van zo'n twintig mensen, met bivakmutsen en vuurwerkbommen, de noodopvang voor vluchtelingen in Woerden aan. Hoewel ze niet wisten binnen te dringen, waren de vluchtelingen, vooral door de oorlog getraumatiseerde Syrische mensen, zich rot geschrokken. Dit soort groepen zijn in feite de straatknokploegen van de PVV en de VVD, die met hun giftige gedachtegoed een klimaat scheppen waarin geweld tegen kwetsbare mensen gedijt.

Het is schokkend om te lezen hoeveel mensen de aanval in Woerden toejuichen, goedkeuren, begrijpen of bagatelliseren. Eerder waren er diverse demonstraties, spandoeken- en kladacties, met vaak uiterst grove teksten, in het nieuws. Het constante 'Kom in verzet'-gebruik van Wilders en consorten, de stroom aan extreemrechtse kletspraat van opiniemakers als Joost Niemöller, Martin Sommer, Arnold Karskens en Thierry Baudet, het problematiseren van vluchtelingen en het tegen elkaar uitspelen van groepen mensen die allemaal te lijden hebben onder het regeringsbeleid, of meer in het algemeen onder het vermorzelende effect van het kapitalisme, staan aan de basis van geweld waarvoor vluchtelingen, die juist geweld ontvluchten en zich door het geweld aan de Europese buitengrenzen weten heen te worstelen, ook op de plaats waar zij voor hun veiligheid en een betere toekomst naartoe gekomen zijn, nog bang moeten zijn. De houding van Europa in de vluchtelingentragedie is egoïstisch, beschamend, stuitend en roept om een reactie: kom in verzet!